

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Työterveyslaitos	Veikko Kujala	Jorma Mäkitalo, johtaja	28.3.2017	

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

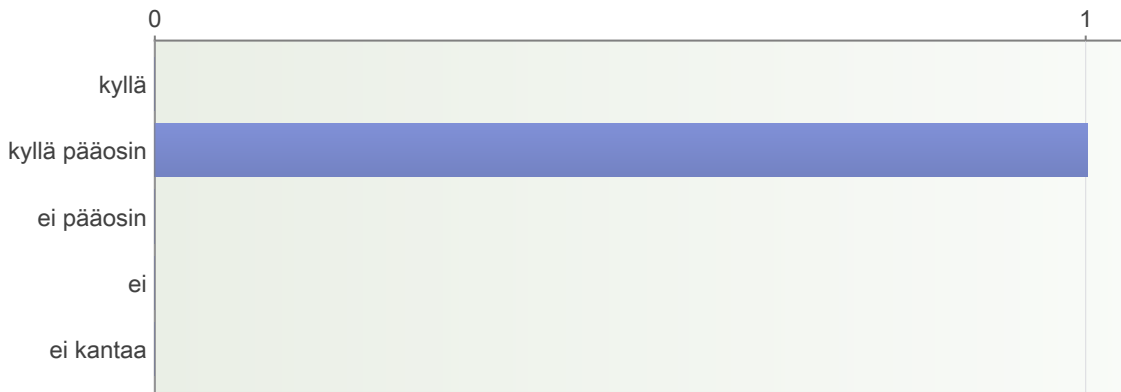

Avoimet vastaukset: joku muu

- itsenäinen julkisoikeudellinen yhteisö

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli sosiaali ja terveydenhuollon integraatio mukaan lukien työterveyshuolto ja kuntoutus saadaan toiminnallisesti integroitua.

Väestön terveys- ja hyvinvointierojen tasoittuminen tulee viemään aikaa. Lyhyellä tähtämellä erot eivät pienene, pidemmällä aikavälillä näin voi tapahtua. On myös huomattava, että terveys- ja hyvinvointieroihin vaikuttavat sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi monet muut seikat.

Palvelujen yhdenvertainen saatavuus voi parantua, kun palveluita voi saada samoin ehdoin julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajilta. Ongelmaksi voi muodostua, että juuri niillä alueilla, joissa tarve on suurin, palveluntuottajia ei välttämättä ole tarpeeksi tai niiden laatu ei täytä asetettuja vaatimuksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

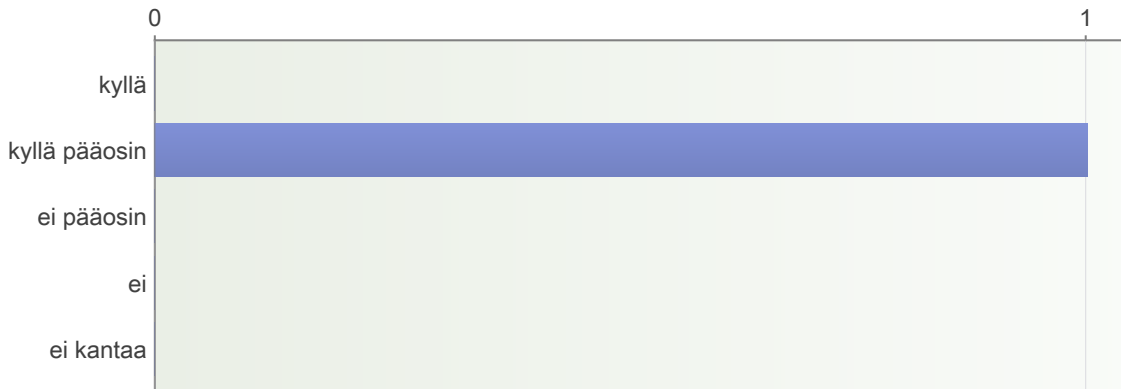

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelunohjaus tapauksissa, jossa asiakas ei kykene tai halua käyttää sähköisiä palveluja pitää olla kunnossa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Ei vastauksia.

10. Vapaamuotoiset huomiot.

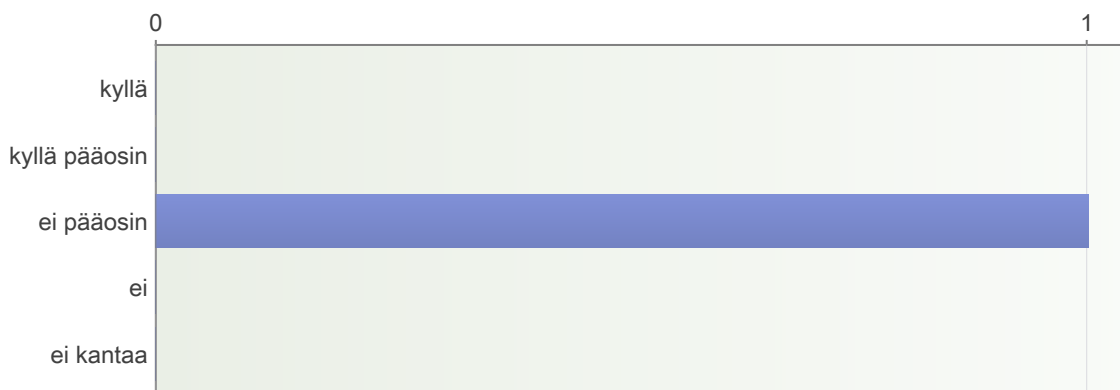
Vastaajien määrä: 1

- Mikäli järjestäjällä on riittävä osaamista monialaisten palvelujen yhteensovittamisesta.

Palvelusuunnitelman laatiminen ja sote-palvelujen yhteensovittaminen edellyttävät riittävä resursointia palvelutarpeen arviointiin ja palveluohjaukseen. Koordinaatiovastuu pitää olla selvä niin palveluketjussa toimiville kuin asiakkaalle.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

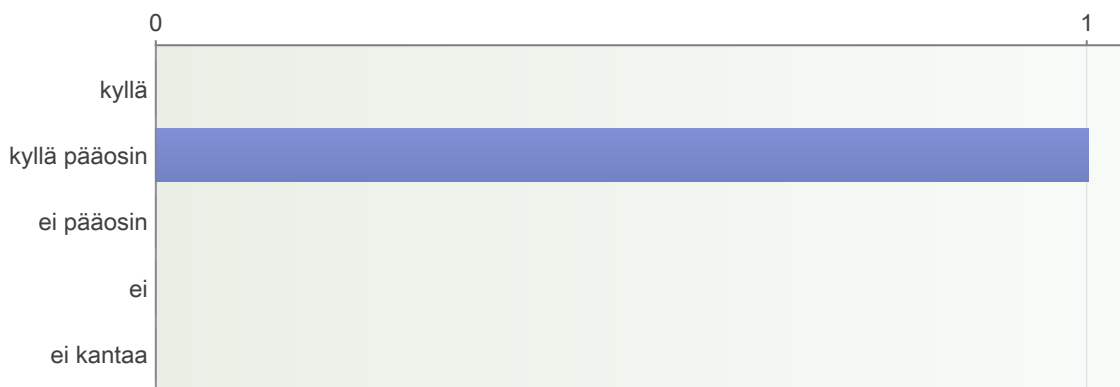
Vastaajien määrä: 1

- Mikäli SOTEn toiminnallinen integraatio kärsii, kuten osittain näyttäisi toteutuvan, niin tavoitteessa ei onnistuta.

On epävarmaa saavutetaanko 3 miljardin kustannusten kasvun hillintä, koska muutoksen läpivienti vie paljon resursseja ja vaatii mittavia investointeja mm. ICT – järjestelmiin.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

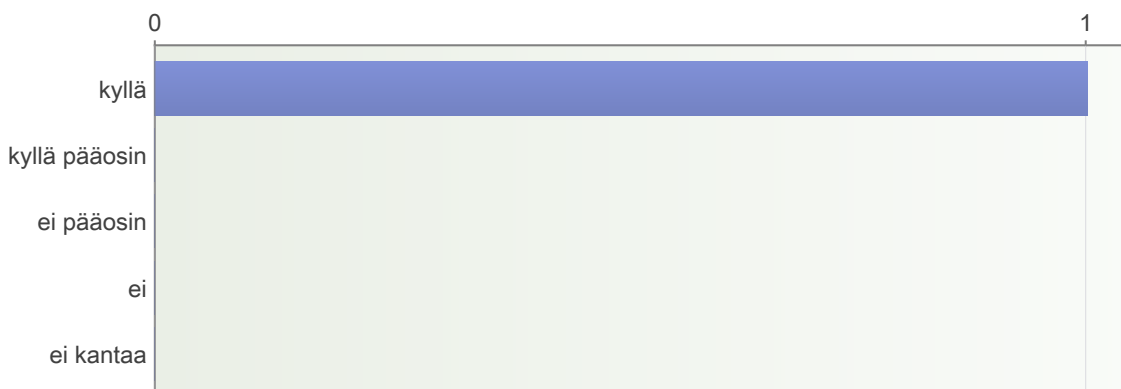

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

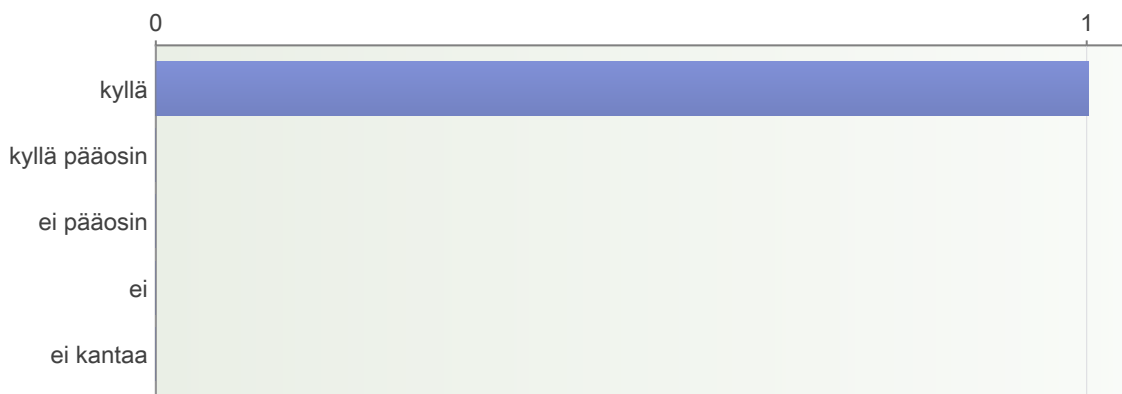
Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

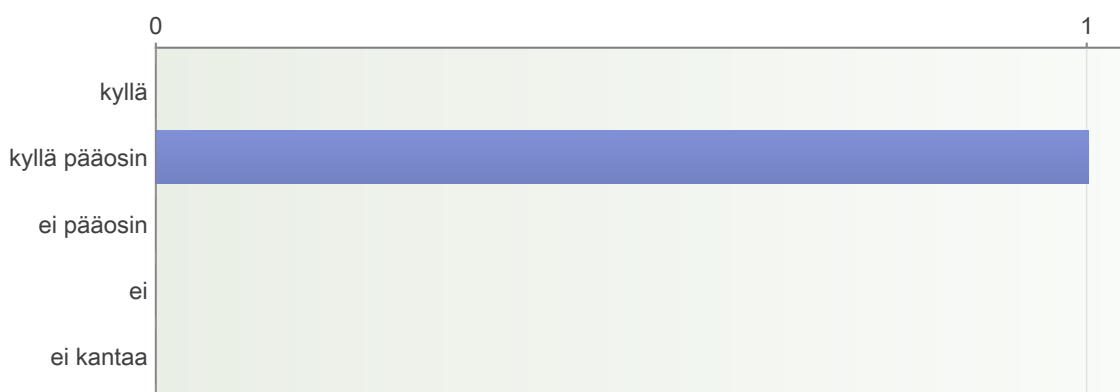

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

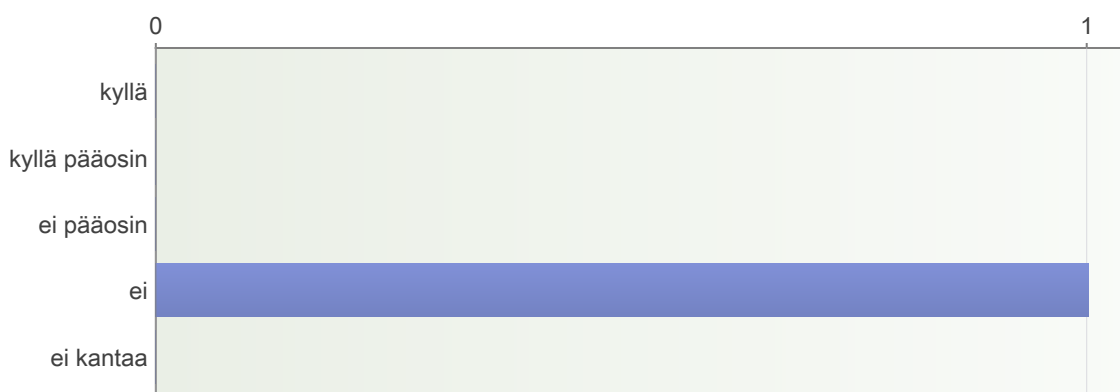
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshuoltopalvelujen tuottajat tulee huomioida maksusetelijärjestelmässä.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Julkiselle toimijoille listautuminen alkaa myöhemmin, kuin yksityisille toimijoille listautuminen.

Esitetyllä aikataululla yksityiset palveluntuottajat pääsevät listautumisessa etulyöntiasemaan maakunnan tuottamiin palveluihin nähden.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

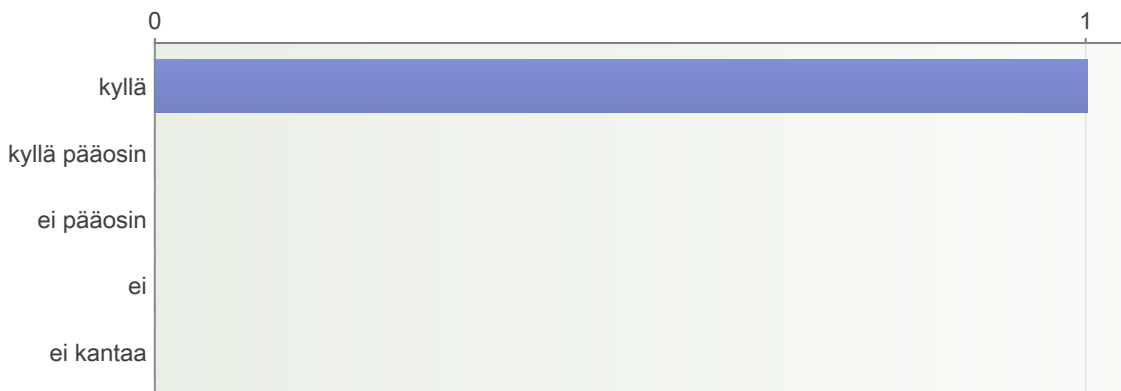

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

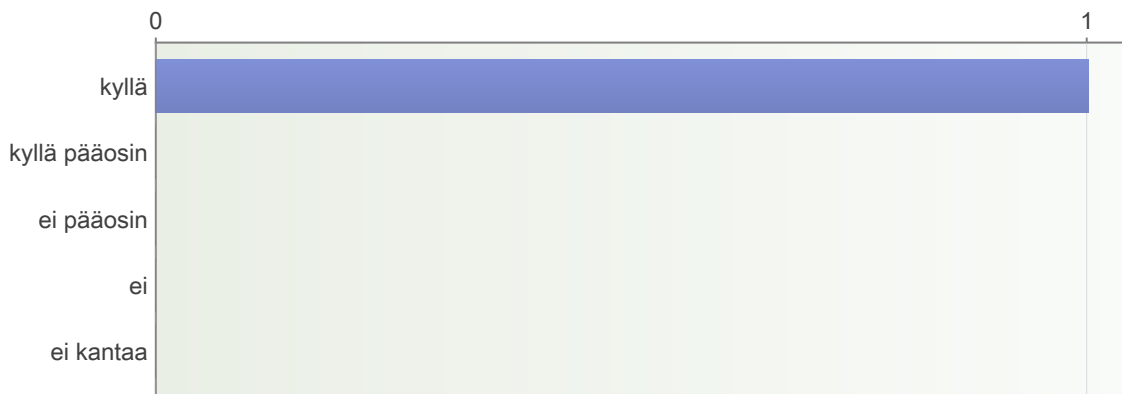
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monia palveluja tarvitsevalle henkilölle, jolla voi olla myös ongelmia hahmottaa mitä palveluita hän tarvitsee, on tuettu päätöksenteko hyvä asia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

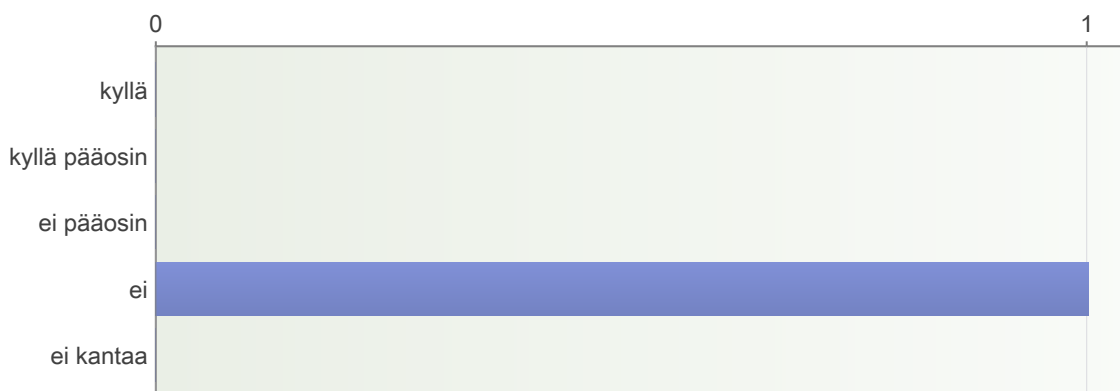
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

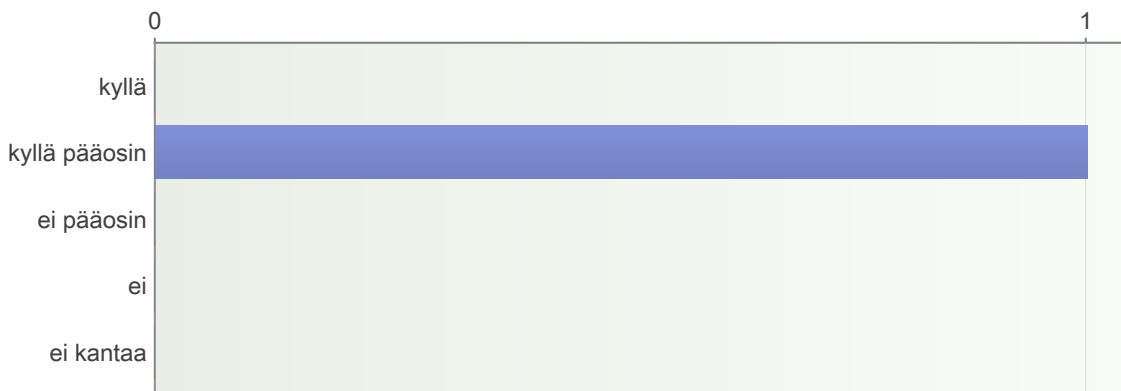
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteän maksun osuus on laskettu nykyiseen julkiseen palveluntuotantoon pohjautuen. Julkinen palveluntuottaja ei pysty nykyisillä korvauksilla toteuttamaan palvelutuotantoa. Tuskin siihen pystyy mikään muukaan palveluntuottaja. Olennaista on myös se, miten paljon työikäisten palvelua tuotetaan työterveyshuollon toimesta. TYöterveyshuollon palveluntuotannon toteutuessa laajasti, julkisesti tuotettu perusterveydenhuolto tarvitsee vähemmän rahaa perusterveydenhuollon palvelujen tuottamiseen.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

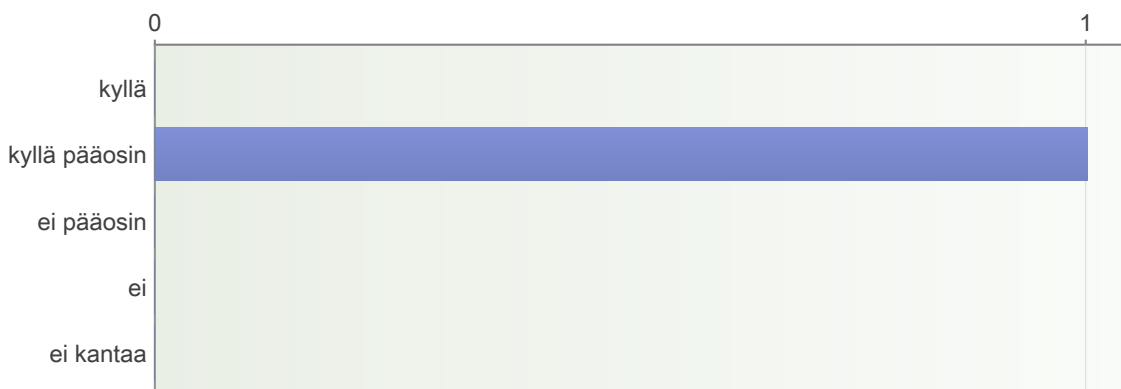

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

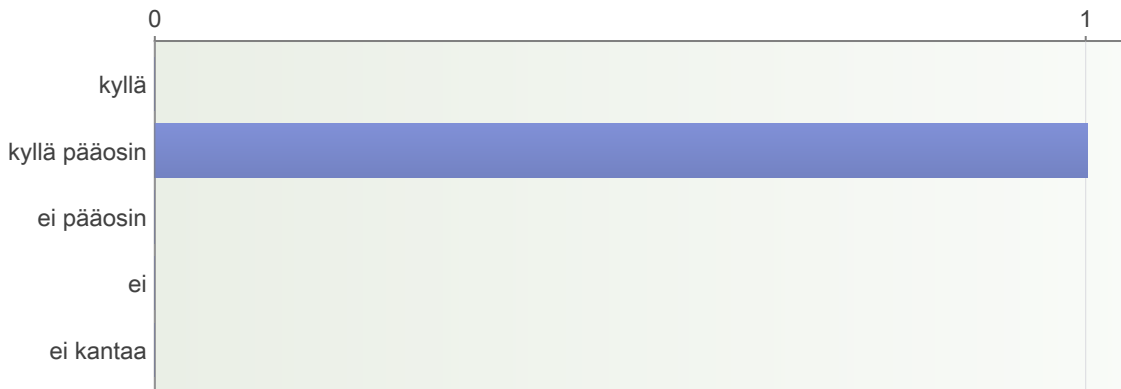
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Aikataulu on liian tiukka.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

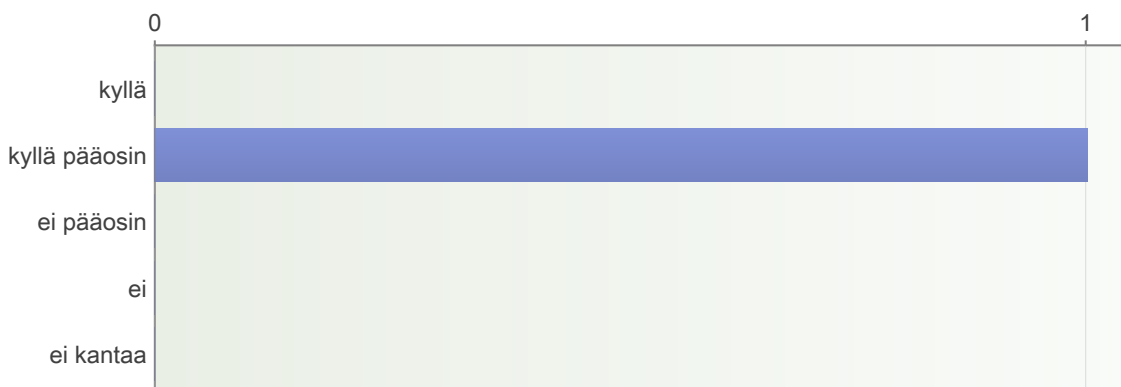
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisvastuun toteuttaminen edellyttää monialaista osaamista ja myös julkisen SOTE uudistuksen ulkopuolella olevan työterveyshuollon palvelujärjestelmän osaamista ja ymmärrystä. Järjestämisvastuusta huolehtiminen edellyttää yhteensopivia tietojärjestelmiä ja riittävää, ajantasaista tiedontuotantoa palvelujen toteutumisesta. Lakiluonnos ei anna maakunnalle riittävästi valtaa tietojärjestelmien ja tiedon tuotannon ohjaamiseen sote -palvelujen tuotannossa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

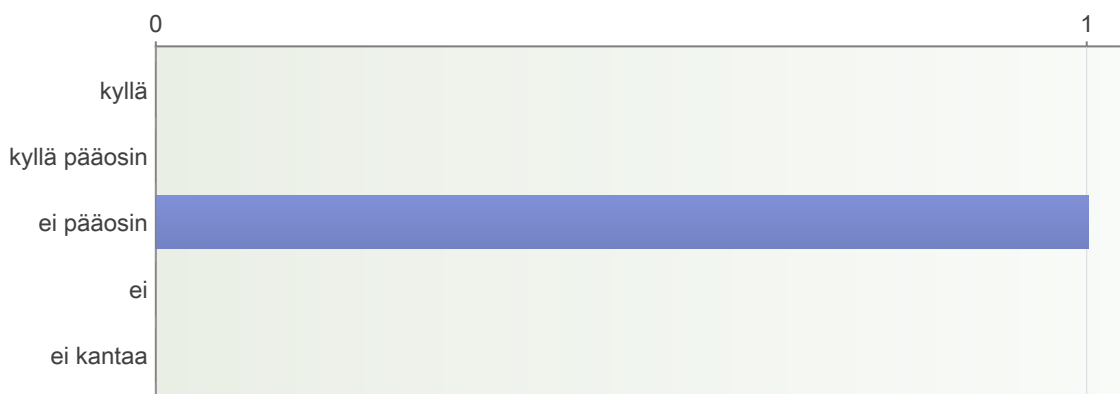
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Taajamissa on taloudelliset edellytykset markkinoiden syntymiseen, mutta syrjäseuduilla ei välttämättä. Haja-asutusalueilla ja pienissä kunnissa ei markkinoita aina synny.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- SOTE keskuksen määrittely ei saa olla liian laajaan palvelutuotantoon velvoittava. Kapeamman palvelun (pelkkä lääkärivastaanotto) SOTE keskuksset/omatiimit tulisivat myös olla mahdollisia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellytykset riippuvat maakunnasta ja palveluille asetettavista laajuus- ja laatuvaatimuksista.

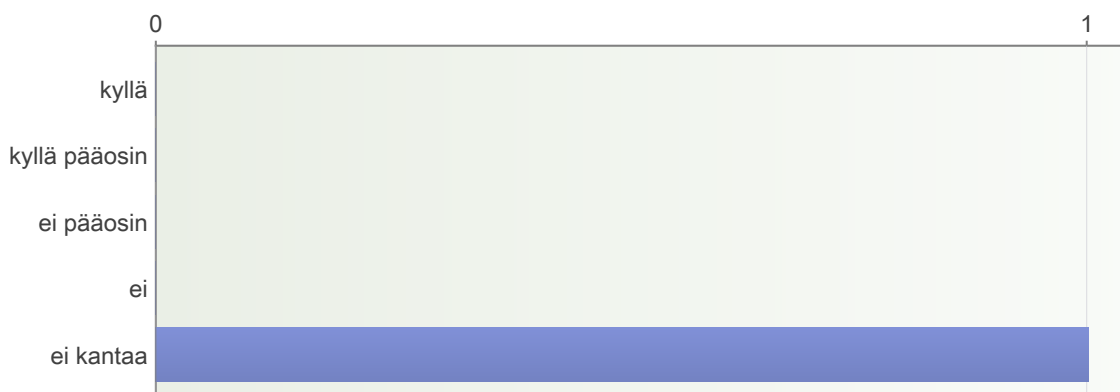
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Julkisen palveluntuottajan asenne ja palvelumyönteisyys lisääntyisivät. Mikäli palvelun tuottajan ammattitaito ja palvelun laatu ovat kunnossa, olettaisi hoidon tason ja tyytyväisyyden hoitoon lisääntyvän. Heikkotasoisiiin palveluihin ei hakeuduta. Tämä kuitenkin edellyttää palveluiden rahoituksen mahdollistavan riittävien palvelujen tuottamisen.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

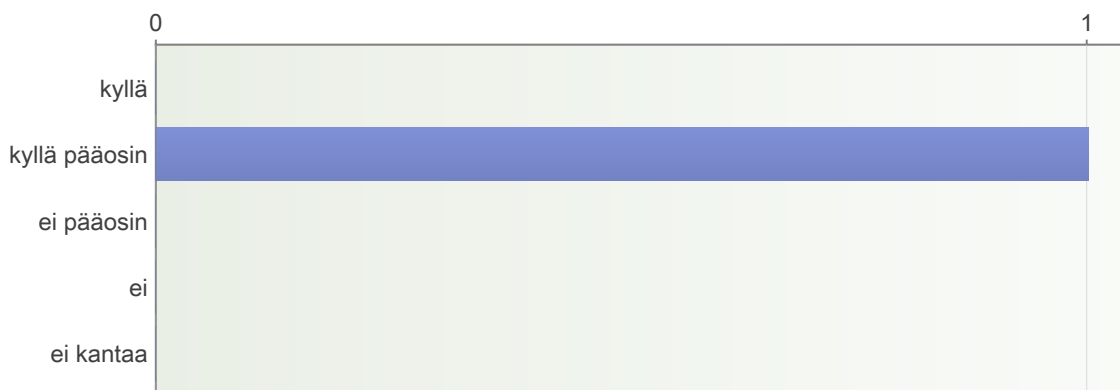

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työterveyshuoltoa on uudistuksen vaikutusarvioissa käsitelty ainoastaan sinänsä merkittävästä kermankuorinnan näkökulmasta. Uudistuksen työkyky -vaikutusten arviointi, ts. miten uudistus vaikuttaa varhaisen työkyvyn tuen käynnistymiseen kaikilla työikäisillä asiakkailla, ja siinä yhteistyöhön työterveyshuollon kanssa, on puutteellista. Tämä on verrattain suuri puute kun otetaan huomioon millaiset kansantaloudelliset vaikutukset sairauksien hoidon työkykyvaikutuksilla on. Lisäksi vaikutusarviossa pitäisi arvioida nyt syntyvän uuden sote -järjestelmän vaikutuksia työterveyshuollon toimintaan ja kustannuksiin, ja vice versa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Tiedon tuotannon ja yhteistyöhön kannustamisen tarve lisääntyy erityisesti sote - työterveyshuolto välillä, ja uudella maakunnallisella tasolla.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys ei tarjoa mitään välineitä tai kannusteita siihen, että nyt syntyvän sote -järjestelmän, ja 1,8 miljoonan työssäkäyvän avohoidosta vastaavan työterveyshuollon välille rakennettaisiin toimivat yhteistyömallit (ns. toiminnallinen integraatio). Nykyjärjestelmässäkään tällaisia välineitä tai kannustimia/pakotteita ei ole, mikä on osaltaan syypäänä siihen, että yhteistyö puuttuu täysin tai on hyvin vähäistä ja osin sattumanvaraista. **MAAKUNNALLE TULISI KIRJATA, OSANA JÄRJESTÄMISVASTUUTA, MYÖS VELVOITE SEKÄ SUORAN VALINNAN PALVELUIDEN ETTÄ MAAKUNNAN PALVELULAITOKSEN PALVELUIDEN YHTEENSOVITTAMISESTA TYÖTERVEYSHUOLLON PALVELUIDEN KANSSA.** Lakiesitys ei nykyisellään ota työterveyshuollon palveluita lainkaan huomioon. Voidaan ajatella, että tämä johtuu siitä ettei lakiesitys suoranaisesti koske kuin työterveyshuollon ulkopuolella olevia palveluita. Tämä perustelu on kuitenkin väärä. Lakiesitys, koskettaessaan maakunnan ja sote palveluntuottajien velvollisuuksia ja tehtäviä, voi määrätä niille yhteistyövelvoitteita julkisen sote -järjestelmän ulkopuolella olevan palvelujärjestelmän kanssa. Ilman tämän yhteistyön toimivuutta Suomen työkyvyttömyysongelmaa ei saada tyydyttävästi ratkaistua. Työterveyshuolto ei yksin kykene sitä ratkaisemaan ilman tiivistä yhteistyötä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Tekeillä oleva kuntoutuksen kokonaisuudistus tulisi huomioida soveltuvin osin jo tässä hallituksen esityksessä. Työssäkäyvien osalta edellä kuvattu yhteistoiminta sote-palveluiden ja työterveyshuollon kesken tarjoaa riittävät edellytykset myös työssäkäyvien kuntoutuksen osalta. Sen sijaan työttömien, yrittäjien ja itsensätyöllistäjien kohdalla kuntoutukseen ohjaaminen riittävän varhain edellyttää SOTE -keskuksen palveluvalikoimassa mainintaa työkyvyn palveluohjauksesta kuntoutuspalveluiden piiriin. Erillistä mainintaa puoltaa myöskin se tosiseikka, että näiden kansalaisryhmien pääsyssä kuntoutukseen on jo nykyjärjestelmässä eniten puutteita ja viivettä. Tämänkin kysymyksen kohdalla työkykyongelmien kansantaloudelliset vaikutukset ovat huomattavat.

Yleiskommenteina: - Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen on tarpeellista ja välttämätöntä. - Kokonaisvastuun ottaminen edellyttää monipuolista osaamista järjestäjältä. - Käytännön tason huomioiminen on välttämätöntä uudistuksen onnistumisessa.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- §15 Suoran valinnan palvelut, Perustasoon kuuluvat seuraavat palvelukokonaisuudet: tähän tulee lisätä omana kohtanaan x) kuntoutuksen palveluohjaus.

§31 Maakunnan asettamat ehdot suoran valinnan palvelujen tuottajille: Lakiesityksessä mainitaan, että "Maakunta voi asettaa" erilaisia ehtoja suoran valinnan palvelujen tuottajille. Työterveyslaitos ehdottaa tähän muutosta siten, että maakunnan tulee velvoittaa suoran valinnan palvelujen tuottajat ainakin yhteistyöhön työterveyshuollon kanssa. Muu voi olla valinnaista, yhteistyö työterveyshuollon kanssa ei. Työterveyshuolto toimii kaikkien maakuntien alueella joten tarveharkintaa ei tarvitse tässä kohden käyttää.

§42 Suoran valinnan palveluntuottajien velvoitteet: Tähän Työterveyslaitos ehdottaa myöskin lisättäväksi, että suoran valinnan palveluntuottajilla on velvoite yhteistyöhön työterveyshuollon kanssa.